

**Громадська організація
«Львівська фундація суспільних наук»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«СУСПІЛЬНІ НАУКИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

6–7 липня 2018 р.

**Львів
2018**

УДК 30(063)
С 91

С 91 Суспільні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 6–7 липня 2018 року). – Львів : ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2018. – 112 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 30(063)

© Автори статей, 2018
© Львівська фундація суспільних наук, 2018

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

Бубон Т. В. ПРОТИРІЧЧЯ СВОБОДИ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	6
Ведмедєв М. М. ТЕХНОНАУКА ЯК РЕЛЕВАНТНА ІНФРАСТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА ЗНАННЯ	9
Глухов Т. О. ФІЛОСОФІЯ СВІДОМОСТІ ТА КОГНІТИВНІ НАУКИ: СТРАТЕГІЇ ВЗАЄМОДІЇ	13
Кравченко І. А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	18
Лященко І. С. СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР І КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ	21
Процко С. А. ЗМАГАЛЬНІСТЬ ЯК АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМ ФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	24

НАПРЯМ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ НАУК

Єременко Ю. В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОБОТИ З РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ	27
Казьмірова О. М. КРЕДИТНА ПОВЕДІНКА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	33

НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНИХ НАУК

Баран Б. М. ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ЯК ПРОТАГОНІСТ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (1923–1946 РР.).....	36
--	----

Волошин І. В. АГРОНОМІЧНА СКЛАДОВА У ДІЯЛЬНОСТІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО СКОТАРСЬКО-МОЛОЧАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ДОБРОБУТ» В 20-ТІ РР. ХХ СТ.	41
Животівська Д. М. РОЗВИТОК ЖИВОПИСУ М. КИЄВА ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.....	46
Лазуренко О. Г. СТАДІЇ СТВОРЕННЯ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНСЬКОЇ РСР В ПЕРІОД «ХРУЩОВСЬКОЇ ВІДЛИГИ» АЛЬТЕРНАТИВНОГО ПРАВОСУДДЯ	52
Мельничук О. М. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА НАУКОВО-ОСВІТНЯ РОБОТА МУЗЕЮ ІСТОРІЇ ЛУЦЬКОГО БРАТСТВА У 2017 РОЦІ.....	58
Набока С. В. ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	63
Тренкін Ю. В. КЕРІВНИЙ СКЛАД УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВНИХ ТОВАРИСТВ ПЕРІОДУ НЕДОСТАТНЬО РОЗВИНУТОГО ТОВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА: ПОЛІТИЧНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ	70
Юрина О. В. СУЧАСНІ НАГОРОДИ УКРАЇНИ.....	76
НАПРЯМ 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЛІТИЧНИХ НАУК	
Левенець С. В. ОРГАНІЗОВАНІ ГРУПИ ІНТЕРЕСІВ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	81
Максименко О. О. ЗГАДУЮЧИ 86-Й: ЧОРНОБИЛЬ ТА ПОЛІТИКА «ГЛАСНОСТІ»	87
Паролов В. С. ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ В ШКОЛІ	93
Попков Д. О. ІДЕНТИЧНОСНА МОДЕЛЬ СУСПІЛЬНОГО РОЗКОЛУ.....	96

Савош Я. В. СТУДІЇ ПАМ'ЯТІ: МІЖ ПОЛІТИЧНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ І МЕДІАДИСКУРСОМ.....	102
Стадніченко О. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	106

НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНИХ НАУК

Баран Б. М.

аспірант кафедри історії України

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ЯК ПРОТАГОНІСТ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (1923–1946 РР.)

У контексті політико-культурних трансформацій новітньої історії особливої уваги заслуговують терени Східної Галичини як арена, де розгорталися колізії східноєвропейського масштабу, в релігійному плані зокрема. Окреслений період 1923–1946 років акцентує на тому, як душпастирська за призначенням установа набула властивостей медіума, що діяв у трьохгранному циклі. Так ми зазначаємо реляцію Греко-католицької церкви із тогочасною дійсністю: інституція церкви як культурно-просвітницька, як соціально-економічна та патріотично-громадянська. Вважаємо, що розглядати тематику діяльності ГКЦ потрібно комплексно, а саме в синергії зазначених вимірів. Як зазначено в трактаті про соціальне конструювання реальності: «Завжди існує можливість іншого розповідання історії, з акцентом на інші події, переживання і смисли (і це стосується рівною мірою історії окремих людей і цілих народів)»[1, с. 56].

Доводиться констатувати, що Україна зазнала і політичних утисків, і ідеологічних спотворень, а інститут ГКЦ тривалий час дискримінувався як такий. Польські проурядові сили звинувачували його в

сепаратистських і антидержавних діях, а комуністичні – в саботуванні радянської системи цінностей. Попри це священники виступали як найбільш прогресивні та освічені представники українського народу. Як зазначає Ігор Пилипів: «Греко-католицька церква, на відміну від інших суспільних інституцій, спромоглася досягти адекватних потребам часу дій. Головні зусилля церкви скеровувалися на вирішення нагальних соціально-економічних проблем: розвитку освіти, поширення культури, захисту господарських інтересів і відстоювання політичних прав українців-галичан [2, с. 113].

Проблематикою діяльності Греко-католицької церкви, як рушійної сили та захисника і українського народу займалися наступні дослідники: О. Єргишій [3], Л. Гентош [4], В. Сергійчук [5], І. Андрухів [6], В. Марчук [7], А. Васьків [8], І. О. Малярчук [9], І. Гнип [10] та І. Пилипів [2].

Науковці Бергер та Лукман писали: «Серед великої кількості реальностей існує одна, яка представляє собою реальність *par excellence* – реальність повсякденного життя. Напруга свідомості найвища в повсякденному житті, тобто останнє накладається на свідомість найсильніше, стійкіше і найглибше...» [1, с. 49]. Новизною дослідження є спосіб тлумачення ГКЦ як протагоніста соціальної реальності українців у зазначених часопросторових координатах. Справа в тому, що максимальна зрозумілість в історіографії може бути досягнута завдяки множинності інтерпретацій, а не обмеженні в певному фреймі. Щодо цього британський дослідник Норман Дейвіс порівнював мистецтво фотографії з історичною наукою, адже, за його словами, для максимальної повноти картини фотограф робить більше кадрів, а історик – залучає більше джерел. Різномасштабний огляд діяльності Греко-католицької церкви сприяв тому, щоби сформувати певну стилістику викладу цієї теми. Об'єктом нашого наукового інтересу постає комунікаційна модель ГКЦ і її визначних провідників, а також роль парафіяльних свя-

щеників. Особливості активності кожного діяча, будь це простий селянин, отець чи сам Андрей Шептицький, у нашому дослідженні спроектовані на екстремо-точки міжвоєнного періоду, Другої світової війни загалом та насиченого року після завершення німецько-радянського протистояння зокрема.

До 1923 р. Велася складна політична боротьба, щодо правового статусу Східної Галичини. Це відбувалося як і на міжнародній арені, так і на теренах краю. Паризька мирна конференція у 25 червня 1919 р. Санкціонувала тільки тимчасову окупацію Галичини поляками. Владна верхівка Польщі поставила за мету перетворити анексовані українські землі на частину своєї держави. Для виконання цих задумів було скасовано Галицький крайовий сейм та ліквідовано органи місцевого самоврядування. Грамадяни, що не були приналежні до польської національності, були звільнені з адміністративних посад. Українське населення не виконувало розпоряджень польської адміністрації, а місцеві політичні партії відкрито визнавали еміграційний уряд Євгена Петрушевича, який у свою чергу вимагав від Антанти визнання незалежності Західноукраїнської Народної Республіки. Як зазначає Р. Гусак: «Українське населення анексованої Галичини намагалося відстояти свої позиції шляхом рішучих дій, демонструючи неабияку громадсько-політичну активність, бойкотуючи перепис населення 1921 р. та вибори до сейму 1922 р.» [11, с. 7].

У міжвоєнний час Греко-Католицька Церква діяла в правовому полі Польської держави, де відносини між державою та церквою були регламентовані конкордатом 1925 року, за яким церква втрачала свої землеволодіння. Історикиня Ліліана Гентош стосовно цього наголошує наступне: «УГКЦ була найбагатшою українською інституцією в межах Польської держави, і вона найбільше постраждала від конкордату, проте завдяки прозорливості А. Шептицького конкордат включив ці моменти, що церква сама могла на ринку продавати надлишки

землі. І це фактично врятувало Греко-Католицьку Церкву в 1920–1930-ті роки. Це був пункт, на якому наполягав митрополит, – ринкова продаж, ніяких державних облігацій, ринкова ціна – для того, щоби церква могла вижити в нелегкий час. Завдяки цьому вижили більшість українських культурних, національних громадських інституцій. І він знав, на що підуть ці гроші, і він це аргументував в Римській Курії. Я би це зарахувала до великої перемоги митрополита, коли він у цій затятій боротьбі виторгував буквально можливість своїй Церкві вижити у міжвоєнний час, і вижити Земельному Іпотечному Банкові, який був у Львові, який Церква докапіталізувала в 1920-ті» [12].

Список літератури:

1. Бергер П. Социальное конструирование реальности: трактат по социологии знания / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: Медиум, 1995. – 336 с.
2. Пилипів І. В. Греко-католицька церква – найвпливовіша суспільна сила у кристалізації української нації міжвоєнної Галичини [Електронний ресурс] / І. В. Пилипів // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Історія. – Тернопіль, 2010. – № 1. – С. 109-114. – Режим доступу: <http://library.tneu.edu.ua>.
3. Єргешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча: наукова монографія / О. Єргешій. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 168 с.
4. Гентош Л. Митрополит Шиптицький: випробування ідеалів (1923–1939): наукова монографія / Л. Гентош. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2015. – 586 с.
5. Сергійчук В. Українські державники: Андрей Шептицький / В. Сергійчук. – Київ, 2015. – 440 с.

6. Андрухів І. Станіславівська (Івано-Франківська) єпархія УГКЦ крізь призму століть: історико-релігійний аспект: наукова монографія / І. Андрухів, О. Лисенко, І. Пилипів. – Надвірна: Надвір'янська друкарня, 2010. – 500 с.
7. Марчук В. Церква, духовність, нація: Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст. / В. Марчук. – Івано-Франківськ: Плай, – 2004. – 464 с.
8. Васьків А. Ю. Греко-католицька церква в духовному житті українців Східної Галичини (1919–1939): автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01 / А. Ю.Васьків; НАН України, Інститут філософії. – К., 1997. – 25 с.
9. Малярчук О. М. Міжвоєнне село Західної України: соціум, господарство, духовність / Р. О. Гусак, Н. Ж. Коростіль, О.М. Малярчук. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. – 308 с.
10. Гнип І. Я. Греко-католицька церква на сторінках галицької міжвоєнної преси / І. Я. Гнип. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. – 208 с.
11. Гусак Р. О. Політичне життя в Західно Українських землях (1921–1939 рр.): автореф. дис. канд. іст. наук: 07.00.01 / Р. О. Гусак; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький». – Переяслав-Хмельницький, 2013. – 23 с.
12. УГКЦ міжвоєнного періоду [Електронний ресурс] / Відкритий семінар «УГКЦ міжвоєнного періоду: питання вирішені та не вирішені. Суспільно-релігійний аспект». – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/46036>.

Громадська організація
«Львівська фундація суспільних наук»

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції

«СУСПІЛЬНІ НАУКИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ»

6–7 липня 2018 р.

Видавник – ГО «Львівська фундація суспільних наук»
Адреса кореспонденції: 79000, м. Львів, а/с 6153
Електронна пошта: office@s-sciencefoundation.lviv.ua
Сайт: www.s-sciencefoundation.lviv.ua Т: +38 066 789 82 07
Підписано до друку 09.07.2018 р. Здано до друку 10.07.2018 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 6,51.
Тираж 50 прим. Зам. № 1007-18.